

Biblioteka aleksandryjska była pierwszą próbą zebrania w jednym miejscu całej wiedzy ludzkości. Ostatnia taka próba to Google.
– Brewster Kahle

PRZEDMOWA

W związku z rozwojem informatyki społeczeństwo, w którym żyjemy w coraz większym stopniu staje się społeczeństwem informacyjnym, w którym praktycznie każda dziedzina ludzkiej aktywności wspierana jest techniką komputerową. Naturalną więc rzeczą stało się powszechne wykorzystywanie komputerów w procesie kształcenia w rozmaitych wariantach. W tak wspomaganym procesie nauczania, uczenia się czy sprawdzania wiedzy używane są różnorodne, komputerowe środki i pomoce dydaktyczne, które inspirują uczącego się do aktywności edukacyjnej oraz przyspieszają tempo przyswajania wiedzy.

Ważnym elementem komputerowego systemu wspomaganie procesu kształcenia jest szeroko stosowana komputerowa kontrola poziomu opanowanej wiedzy. Pozwala ona na odciążenie nauczycieli od rutynowego sprawdzania przyswojonych przez uczniów wiadomości, umożliwiając jednocześnie korygowanie strategii nauczania – w zależności od uzyskiwanych wyników kontroli bieżącej. Wykorzystanie w praktyce edukacyjnej możliwości technik informacyjno-komunikacyjnych wpływa pozytywnie na atrakcyjność i skuteczność realizowanego procesu dydaktycznego. Internetowe wspomaganie kształcenia powoduje wyrównywanie szans edukacyjnych niezależnie od miejsca zamieszkania¹.

W każdym systemie edukacyjnym można wyróżnić elementy służące nauczaniu oraz sprawdzaniu wiedzy i umiejętności. W celu sprawdzenia stopnia opanowania wiedzy i umiejętności można stosować różnorodne sprawdziany dydaktyczne w postaci zadań otwartych i zamkniętych.

¹ Skrzypniak, R., Sokołowski, S. (2009).

Skuteczność wykorzystywanych komputerowych sprawdzianów dydaktycznych oraz pozytywna ich ocena przez studentów stały się impulsem do zorganizowania Ogólnopolskiego Konkursu „Historia Armii Krajowej” w oparciu o krzyżówki. Na bazie opracowanych informacji, które były podstawą krzyżówek, powstała książka „Historia Armii Krajowej – Leksykon krzyżówkowy”.

Podczas zajęć prowadzonych przez autora na Studiach Podyplomowych dla nauczycieli szkół średnich, realizowanych w Wyższej Szkole Technologii Informatycznych w Warszawie w ramach projektu „Uczę informatyki z pasją”², uczestnicy wyrażali się pozytywnie o stosowanych informatycznych pomocach dydaktycznych. Opinie te autor wziął pod uwagę, przygotowując drugie wydanie książki. Jednocześnie narodził się pomysł opracowania uzupełniającej części wydawnictwa „Historia AK – Leksykon krzyżówkowy” w postaci niniejszego, oddzielnego tomu, poświęconego kwestii informatycznego wspomaganie kształcenia.

Przedstawienie tego zagadnienia na przykładzie historii Armii Krajowej wydaje się bardziej interesujące i przystępne niż na przykładzie przedmiotów wysokospecjalistycznych.

Książka składa się z czterech części, w których opisano:

1. Informatyczny system dydaktyczny wspomagający naukę w obszarze historii Armii Krajowej.
2. Zasady i możliwości generowania i parametryzacji systemu wspomagającego naukę w obszarze historii Armii Krajowej.
3. Wybrane podstawy teoretyczne informatycznych systemów dydaktycznych.
4. Inne metody i systemy wspomaganie nauki i sprawdzania wiedzy.

Jak widać z przyjętej struktury książki, w opisie tym przyjęto podejście „od szczegółu do ogółu”. W pierwszej kolejności omówiono system o ograniczonej funkcjonalności, a następnie sposób jego generowania. Dalsze fragmenty poświęcono podstawom teoretycznym systemów dydaktycznych. Scharakteryzowano poszczególne pomoce dydaktyczne tworzące w miarę kompletną listę elementów składowych systemów dydaktycznych. W zakończeniu opisano reprezentatywne i zweryfikowane praktycznie przykłady takich systemów.

W publikacji wykorzystano doświadczenia autora, zdobyte w ciągu ostatnich dziesięciu lat działalności dydaktycznej, a także podczas kierowaniem i eksploatacją systemu do obliczania wyników egzaminów wstępnych do akademii medycznych w całym kraju.

Książka napisana została z wykorzystaniem obszernej bibliografii naukowej.

Przedstawione systemy wspomaganie kształcenia, dwie gry dydaktyczne: Bingo i Scrablaki, a także metoda sprawdzania wiedzy z wykorzystaniem pytań

opisowych są oryginalne. Oryginalna jest również metoda masowego egzaminowania, sposób sprawdzania wiedzy z wykorzystaniem telefonów komórkowych oraz metody wspomaganie nauczania statystyki.

W szerokim i niespotykanym dotąd zakresie wykorzystano w krzyżówkach podpowiedzi w postaci zdjęć, melodii i filmów.

Wszystkie omówione pomoce dydaktyczne są dostępne na urządzeniach mobilnych, przy czym w największej liczbie wariantów opracowano krzyżówki.

Niektóre pomoce zostały wygenerowane przy użyciu obcego oprogramowania. Stworzenie polskiej jego wersji jest niemożliwe lub bardzo pracochłonne. Należy podkreślić, że wyniki uzyskiwane przy ich użyciu nie są bezpośrednio dostępne. Brak możliwości modyfikacji tych pomocy wyklucza je w tym momencie z wykorzystywania w trybie autosprawdzania i egzaminowania, ale planuje się stopniowe opracowywanie własnych pomocy o analogicznych możliwościach.

Jestem przekonany, że niniejsza książka przyczyni się nie tylko do rozpowszechnienia wiedzy o Armii Krajowej, ale także pomoże nauczycielom i wykładowcom w opracowywaniu i stosowaniu na różnych poziomach kształcenia (szkołach podstawowych, gimnazjach, liceach i uczelniach wyższych), różnorodnych narzędzi wspomagających kształcenie w nauczanych przedmiotach. Z tego powodu w książce zamieszczono informacje o narzędziach dydaktycznych, które z natury rzeczy nie mogą być wykorzystywane w nauczaniu historii.

Uwagi, pytania i propozycje współpracy proszę zgłaszać na adres:
krzyzowki@cieciura.net

Marek Cieciura